

Izbira ob 4. zjutri.

Stanje mesečno 20 — Dia za inozemstvo 30 — neobvezno.

Oglesi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTJER

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Ljubljana, 15. februarja.
V Beogradu so se zopet enkrat zatajala pogajanja za trgovinsko pogodbo z Italijo. Kakor že dvakrat poprej, je bil razgovor otvoren z zelo prijaznimi pogovori. Italijani so pravi mojstri v obliki in načini možje so hiteli, da te zanjo navidez laskave besede sporoče ce skupnemu javnosti.

A pustimo to. Trgovska pogodba z Italijo je bila leta 1921. že skoro dovršena. Provisorična seveda, ker sta oba državki bili mnenja, da prehodna doba ne dopušča neelastičnih vezi. Tako bo komisija nadaljevala, kar se je svoj

Trgovska pogodba so se svoj čas vrnila pod pritiskom rapalske klavzur, ki obeta Italiji posecene ugodnosti v trgovinskem oziru v Jugoslaviji. Ta pogodba je na željo Italije padla. Sicer pa so vse ti posebni privilegi le navidez koristni. Kajti čim čutti javnost, da hoče katera sosedna država s političnim pritiskom dobiti gospodarske uspehe, bo že našla sredstva, da v taksi obrezuspehl izvajanje teh p. i. regijev. Zato ne bi svetovali, da se prične z željami, ki se ne strinjajo z dejansko atmosfero.

Zadnjih je bil spor posebno jak radi razpravljanja, k a b o t a Ž e. Italijani so končno že leta 1921. formalno odnehati, uvidevši, da se ne strinja s suverenostjo naše države, da bi laška zasta na morala biti vsak dan vidna v vsakem kotičku našega Primorja. A vrnili so se s komplikiranim predlogom nekega kartela našega in laškega bratstva, ki bi prevzelo službo od Trsta in Krfa. Ta predlog pa je efektivno oper vsehobu isto željo, da bi se naš narod celo v obrežni službi moral botiti s konkurenco subvenčioniranega talijanskega brodarstva. Li ga na izven obal Jadrana nosi ne le potreba poslužnika, ampak politična želja.

Marsikatera točka v pogajanjih bo bila lažje rešljiva kakor poprej. Sistem uvoznih in izvoznih prepovedi gre sam v kraj. Glede vina seveda ne moremo dovoliti diskusije. Laška industrija se lahko trudi kakor hoče, resno se pride v poštev. Seveda treba strogo kaziti, da ne bo preko Italije hodila k tam roba iz severnih ali drugih krajev, to premembni etiket ali pa po primitivni zložitvi sestavni.

Nikakor ne gre, da bi se dovolile kakršnekoli koncesije na škodo naše obrtno-pravne suverenosti. Italijani so iz Primorja izčistili vse nedržavljane, tudi so že 30 let bivali tamkaj. Mi ne nabimo italijanskih industrijev in obrtnikov pri nas. Še manj pa trgovcev, ki si tu hodili k producentu in konzumantu.

Teh prekupev kar mrgoli dolj do Zagreba. Seveda so tu le takrat, kadar je mogoč velik dobiček. Tedaj ubijajo egitošno trgovino, ki pri nas davke plačuje. Kadar pa nastoni normalni ali podnormalni zaslužki ali celo izgube, jih seveda ni. Dohajanje tujih elementov — na prvi pogled ugodno za producenta in konsumanta — je v poledjeh lahko usodno za vse domače gospodarstvo. Našo lesno trgovino in industrijo uniči, potem pa diktirati producentu cene, to je program trgovske invazi. S tem je s kupčijo z živijo. Pa tudi že tržaški agenti hodijo v zadnjo vas ponujati robo skoro na kilograme, to ne more biti zdravo za davčno politiko države. Zato naš gospodarski svet zahteva v tem oziru krepke poslombe v trgovinski normandi.

Naše obmejno prebivalstvo si želi liberalno-torač graničnega prometa, si bo vsaj deloma olajšal stanje, povzročeno po absurdnih mejah. Naši rokajnari bi svojo nedolžno robo nosili tudi v Trst, Reko, Gorico. Italijanska delegacija pod predsedstvom gosp. Lucicijana je že 1. 1921. pristala za rokajnarje kočevskega in logaškega okraja na radius 50 km.

Trgovska pogodba na sene v ničemer prekludirati naše suverenosti glede nacionalne posesti. Zakon za varstvo nacionalne posesti mora priti, ako nočemo, da nam tujci odvzamejo prva podjetja naravnost ali pa pod skritimi smeni.

V ostalem pa ostane resnica, da Italiji trgovska pogodba, na če bo zanj tako ugodna, ne bo vič koristila, če bo ostal duh sovražen, kakor je danes. Kljub v tem oziru ima Italija sama v rokah. Kakor bo ravno z našim narodom v Julijski Krajini, tako bodo bende, ki se pišejo in govore v trgovinski pogodbi, ali zamreli ali pa meso po stale.

POZNO SO SE SPOMNILI.

Beograd, 15. februarja. p. Trgovinsko ministarstvo je poslalo vsem trgovinskim zbornicam in gospodarskim korporacijam v naši državi poziv, naj pošljejo čimprej svoje misiljenje o potrebah, ki naj bi se stipulirale v odredbah trgovske pogodbe z Italijo.

AVSTRIJA PRZNALA SOVJETSKO VLADO.

Varšava, 15. februarja. g. Na inicijativi sovjetske vlade prično v kratek v čas v Jugoslaviji pogajanja za sklenitev rusko-poljske železniške konvencije.

Zakaj je bila odgodena ratifikacija

POLITIČNA BOLEZEN DR. NINČIĆA. — VLADNE ŠPEKULACIJE.

Beograd, 15. februarja. rd. Bolezen gosp. Ninčića je očvidno političnega značaja. Pri končnem pregledu snemanja z Italijo se je pojavila potreba pojasnitve še nekaterih vprašanj. Vsled tega je bila potreba dobiti čas za ponovne razgovore z Italijo. Ker toga dnevnih pojasnil ni bilo mogoče takoj izpostaviti, je bila razprava o rimski pogodbi vložena pod pretvezo, da je g.

Ninčić obolel.

Z druge strani pa se zatrjuje, da ima odgovrot ratifikacije tudi notranjepolitično ozadje, ker je vse la uverjeno, da radicevcev ne bo v Beograd, dokler ratifikacija ne bo izvedena, ker si opozicionalni blok ne bo hotel naprtiti ogromne odgovornosti, ki bi padla na njeg, ako onemogočijo ratifikacijo sporazuma z Italijo.

Posvetovanja opozicije

OSTER NASTOP PROTIV SPORAZUMU Z ITALIJOM. — KONFERENCA FEDERALISTIČNEGA BLOKA.

Beograd, 15. februarja. r. Danes op. od pol 12 do pol 1. ure je bila v muslimanskem klubu konferenca, ki so se je med drugimi udeležili dr. Korošec in za demokrate Davidović, Marinković, Grisogono. Na konferenci so se nadaljevala pogajanja za opozicionalni blok. G. Voja Marinković je obrazožil možnost razširjenja svojega projekta o samoupravah na način, ki bi mogel zadovoljiti zahteve opozicionalnih strank in Radicevcev.

Večji del seje je bil posvečen postopanju opozicionalnih strank o priliki debate v narodni skupščini o sporazu med našo državo in Italijo glede Reke, ki bo prišla najbrže na dnevnih red v pondeljak. Jutri, v soboto, poteka 20 dnevnih rok, ki je predviden za ratifikacijo tega sporazuma, radi bolzni g. Pašić in g. Ninčić pa je bila naša vladna primorana, da zahteva od italijanske vlade, da se rok podaljša za nekoliko dni, nakar je italijanska vladu tudi pri-

stala. Zastopniki opozicionalnih skupin so, dasi še niso definitivno sklepali o svojem nastopaju pri tej debati, da sedaj sklenili, da mora opozicija z najostrejšo kritiko pobijati ta sporazum kot škodljiv za našo državo in naše nacionalne interese.

Sebi opozicionalnih strank se bodo jutri sestali na sejo, na kateri bodo definitivno sklepali o svojem postopanju. Za sedaj je znano, da bodo kot glavni govorniki nastopili od demokratov dr. Ilija Sumenović, od klerikalcev dr. Hlajnjec, od zemljoradnikov Joca Jovanović od muslimanov Kapetanović. Ostaši govorniki opozicije se bodo določili na knadno.

Beograd, 15. februarja. p. Danes zvezor se je vrnila seja klerikalnega kluba. Dr. Korošec odpotuje jutri skupno z dr. Hršnjevcem v Zagreb, kjer bo v nedeljo poročal radicevcom o dosedanjih rezultatih pogajanj za ustavitev opozicionalnega bloka.

Seja ministrskega sveta

PREHRANJEVALNA AKCIJA V HERCEGOVINI.

Beograd, 15. februarja. r. Danes je imel ministrski svet seje od 17. do 20. pod predsedstvom ministrskega predsednika Pašića. Posamezni ministri so informirali Pašića o resortnih poslih. Dr. Ninčić ni bil prisoten.

Minister za socialno politiko dr. Peleš je poročal o invalidskem zakonu in o vprašanju prehrane pasivnih krajev posebno v Hercegovini. Svoj čas se je razdelilo 100 vagonov koruze za prehrano pasivnih krajev, od katerih je Žitni zavod v Ljubljani nakazal Potrošačkemu savezu za Bosno in Hercegovino 30 vagonov. Potrošački savez za Bosno in Hercegovino je zato nabral od prebivalstva 1.900.000 Din, kateri znesek bi se imel izročiti ministrstvu za socialno politiko. Vendar pa se poslanici iz Bosne in Hercegovine protiv temu, da bi se ta zakon provesti. Končni sklop ni bil storjen. Gosp. Peleš je po seji izjavil, da bo izvedena velika redukcija invalidov tako, da bo 290 milijonov Din zadoščalo za izvedbo starega zakona.

KRALJ PRITISKA NA UREDITEV URADNIŠKEGA VFRASANJA.

Izbegavanja finančnega ministra. Nove redukeje?

Beograd, 15. februarja. p. V seji ministrskega sveta je poročal minister pravde Perić, da se je kralj v današnji njegovih avdijencijih zelo živ zanimal za izvedbo uradniškega zakona in ureditev prejemkov javnih nameščencev. Vsled tega se je razvila v ministrskem svetu daljša debata v tej zadevi. Fin. minister je izjavil, da izvedena redukcija ne zadošča, da bi s tem prehranki mogel zadostiti zahtevam uradnikov. Obča se je priznavalo, da je potreba tudi revizija razvrstitev na podlagi uradniškega zakona.

Nato je ministrski svet po referatu posvetnega ministra Trifunovića odločil, da se dovoli gledališčem v Zagreb in Beograd o priliki medsebojnega gostovanja prost prevoz gledališčega osobja in vse opreme.

Minister pravde Ninko Perić je poročal ministrskemu svetu, da je bil popoldne pri kralju v avdijenciji, kateremu je poročal, da se nahaja zakon o sodnikih pri ministrskem svetu, ter da je redukcija uradništva pod predsedstvom gosp. Lucicijana je že 1. 1921. pristala za rokajnarje kočevskega in logaškega okraja na radius 50 km.

Trgovska pogodba na sene v ničemer prekludirati naše suverenosti glede nacionalne posesti. Zakon za varstvo nacionalne posesti mora priti, ako nočemo, da nam tujci odvzamejo prva podjetja naravnost ali pa pod skritimi smeni.

V ostalem pa ostane resnica, da Italiji trgovska pogodba, na če bo zanj tako ugodna, ne bo vič koristila, če bo ostal duh sovražen, kakor je danes. Kljub v tem oziru ima Italija sama v rokah. Kakor bo ravno z našim narodom v Julijski Krajini, tako bodo bende, ki se pišejo in govore v trgovinski pogodbi, ali zamreli ali pa meso po stale.

POZNO SO SE SPOMNILI.

Beograd, 15. februarja. p. Trgovinsko ministarstvo je poslalo vsem trgovinskim zbornicam in gospodarskim korporacijam v naši državi poziv, naj pošljejo čimprej svoje misiljenje o potrebah, ki naj bi se stipulirale v odredbah trgovske pogodbe z Italijo.

AVSTRIJA PRZNALA SOVJETSKO VLADO.

Varšava, 15. februarja. g. Na inicijativi sovjetske vlade prično v kratek v čas v Jugoslaviji pogajanja za sklenitev rusko-poljske železniške konvencije.

Rapidno naraščanje dinara

V TRSTU 30.50, V CURIHU 7.05, NA DUNAJU 900, V NEW YORKU 126 IZJAVE FINANČNEGA MINISTRA.

(Glej borzna poročila.)

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod. Stojadinović je izjavil, da v tem

takrat, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari. Eden od glavnih vrokov je gotova spekulacija na inozemskih borzah. Povoljno stanje vsled ugodne finančne in trgovinske blance naše države daje spekulaciji povod.

Beograd, 15. februarja, r. V tukajnji momentu ne more podati izjave radi kontrakov, ki jih je storil v tej stvari

Naši Kraji in

Zaključek politične šole v Mariboru

Maribor, 15. februarja.

Danes opoldne je končala v Mariboru demokratska politična šola, katere se je udeležilo 24 fantov in mož — nekateri dneve tudi več — večinoma z deželo in celem mariborske okolice. Šola je krasno uspela. Gojenci so od pondeljka naprej poslušali cele dneve z največjo pozornostjo predavanja, poleg tega pa so se udeleževali še ekskurzij v štiri največje mariborske tovarne, v muzej in vinarsko šolo. Obiskali pa so tudi zemljisko knjigijo na sodišču. Ljudsko knjižnico, sokolsko telovadbo naraštajo in članov in enkrat gledališče, ko so igrali Balzacovo komedijo «Mercadet». Mariborski somišljeniki so jim rado voje odstopili zadostno število lož.

Včeraj so se gojenci s predavatelji skupno fotografirali. Na hrani so bili v Grajski kleti, kjer se je vršil dans tudi poslovni obed, katerega so se udeležili predavatelji in drugi somišljeniki, med njimi dr. Rosina, ki je v duhovitem govoru povdral potrebo političnega šolanja in čestital gojencem na dosegih uspehov. Imenom načelstva JDS so je poslovil od gojencev predsednik dr. Lipold, nakar so govorili skoro vsi gojenci, ki so se zahvaljevali predavateljem šole za trud in obetali, da bodo z vso energijo prijeti za delo na deželi. Dr. Kukovcu so pričeli udeleženci po njegovem krasnem govoru iskrene ovacije, dr. Žeriu pa so poslali brzoven pozdrav. Predavatelji so se divili zlasti lepih govorom kmetijskih fantov in obrtnikov. V tečaju so imeli namreč tudi predavanja o govoru in praktičnimi vsemi.

Politična šola pomenja nov razmah demokratske stranke v mariborski občini in se bo zato v kratkem obnovila.

Celjsko prebivalstvo leta 1923

Po zadnjem štetju ima Celje 6874 celinskega prebivalstva in 880 vojaščev, skupno 7734. Po rok je bilo 93, katoliških 93, pravoslavnih 2 in evangelijskih 3. Rojenih je bilo 226 (vrčenani so porodi v bolnici), od teh nezakonskih 62, mrtvorjenih 23. Umrli so v prvem mesecu 13, v prvem letu 25 inkluzivno oni, ki so umrli že v prvem mesecu. Do 5 let starosti jih je umrlo 42, od 5 do 15 leta 20, od 15 do 30 leta 55, od 30 do 50 leta 58, od 50 do 70 leta 64, od 70 leta naprej pa 50. Od teh je umrlo v celjski bolnici 207, doma 82, danačinov je bilo 129, od drugod 160. Vzroki smrti: Oslablos 15, plučnica 70, dušilivi kašelj 1, škrca 15, legar 1, griza 8, črevesni katar 6, porodna vnetja 3, za ranami 6, druge infekcijske bolezni 19, možganska kap 8, srčne in žilne hibe 16, vsed raka 15, naravnih smrtnih slučajev 78 in vsled smrtnih poškodb 11. Na podlagi navedenih števk se vidi, da so bile zdravstvene razmere celjskega prebivalstva v preteklem letu prav ugodne, obenem pa tudi lepo izpričevalo za pozdravljeno delo celjskih zdravnikov.

Izseljevanje iz naše države

Glasom izkaza za mesec oktober 1923, ki je dovršen, se je v tem mesecu izselilo iz naše države v celoti 1652 oseb, in sicer 1039 moških in 613 žensk. Iz poedinčnih pokrajin se je izselilo: iz Srbije 94 moških, 14 žensk, skupno 108; iz Vojvodine 251 moških, 102 žensk, skupno 453; iz Crne gore 17 moških, 17 žensk, skupno 54; iz Hrvatske in Slavonije 342 moških, 162 žensk, skupno 504; iz Dalmacije 192

moških, 94 žensk, skupno 286; iz Bosne in Hercegovine 13 moških, 10 žensk skupno 23; končno iz Slovenije 100 moških, 114 žensk, skupno 214.

Po krajih izselitve se je izselilo: v Zedinjene države skupno 974, in sicer iz Srbije 101, iz Vojvodine 102, iz Crne gore 63, iz Hrvatske in Slavonije 825, iz Dalmacije 167, iz Bosne in Hercegovine 20 in iz Slovenije 196; — v Kanado skupno 10, in sicer: iz Vojvodine 29, iz Crne gore 1, iz Hrvatske in Slavonije 140, iz Dalmacije 2, iz Slovenije 18; — v Argentina skupno 205, in to: iz Srbije 6, iz Vojvodine 162, iz Hrvatske in Slavonije 32, iz Dalmacije 6; — v Čile 7, vsi iz Dalmacije; — v Brazilijo skupno 168, in to: iz Vojvodine 158, iz Hrvatske in Slavonije 7, iz Bosne in Hercegovine 3; — v ostale ameriške dežele skupno 6, in to: iz Srbije 1, iz Vojvodine 2, iz Dalmacije 3. — V južno Afriko 1 Dalmatinec in v Avstralijo 11 Dalmatinec.

Od 1. januarja do 31. oktobra 1923

so je izselilo: iz Srbije 410, iz Vojvodine 2203, iz Crne gore 127, iz Hrvatske in Slavonije 1588, iz Dalmacije 754, iz Bosne in Hercegovine 56, iz Slovenije 435 oseb. — Od teh se jih je priselilo: v Zedinjeno države 2410, v Kanado 568, v Argentino 1930, v Čile 49, v Brazilijo 469, v ostalo Ameriko 58, v južno Afriko 7, v Egipt 2, v Avstralijo 116, v Novo Zelandijo 4. Skupno torej 5663.

Hugon Zathey

Danes slavi g. Hugon Zathey, naš operni basist, dvajsetletnico svojega umetniškega delovanja na opernem in koncertnem polju. Letos meseca maja pa mine že 6. leta, od kar je član naše opere.

Rojen je bil l. 1880 v Krakovem. Njegov oče, dr. Hugon Zathey je bil vsečinski profesor, literarni zgodovinar, filolog in plodovit pisatelj. A tudi našega pevca starejši brat Stanislav je pisatelj in gimnazijski profesor v Krakovem.

Tako je Hugon iz umetniške obitelji. Toda on se je posvetil pevski umetnosti. Že v zgodnji mladosti, takrat še sopranist, je nastopal kot solist na koncertih poljskega pevskega društva. Od 6. g. razreda pa je postal basist. Pusečal je hkrati gimnazijo in konzervatorij. Po gimnaziji maturi je posečal dve leti juridično fakulteto in absoluiral štiriletni konzervatorij. Nato je odšel na Dunaj ter se učil petja še dve leti pri prot. Manzoni.

Tedaj je ujec, nekdanji slavni poljski tenor Aleksander Bandrowski, znan tudi v Ameriki, pregoril Hugonovo materovo, da je postila sina h gledališču. L. 1903. je sprejet prvi angažman v Črnomorje, in hkrati si ga je zagotovil ravnatelj Heller za Lvov. V Črnovčeh je bil Zathey pevec glavnih basovskih parti, l. 1904. pa tovariš slavnega Didurja na Lvovski operi. Zanimivo je, da je prav tega leta prejel ponudbo na angažman h ljubljanskem nemški operi. V Lvovu je ostal štiri leta, nato pa je pel v Lodzu eno leto ter sestavil operni ansambl za Krakov. Tu v svojem rojstnem mestu, je nato na svoj rizik vodil poljsko opero tri leta. Potem je njegovo opero prevzela mesinska uprava. Njegova operna člana sta bila tudi v Ljubljani dobro znana tenor Stepnitski in bariton Romanowski (zdaj oba v Vilnu).

Od leta 1916 — 1918 je deloval pri češki operi v Mor. Ostravi ter nastopal kot gost v Brnu in po raznih čeških mestih. Tako ga je spoznal rajni Jos. Drvota, ki ga je priporočil meni za Ljubljano. In angažiral sem ga. Prvič je nastopal pri nas 1. oktobra 1918 in od takrat je pel največje in tudi manjše basovske partie: Kecal, Coppelio, Dapertutto in Miracolo,

ljudje

povodni mož (Rusalka), Mefistofeles (Gounodov in Boltov), Falstaff, Beneš (Dobor), Sparafucile, Nilakanta (Lakmé), Bonifac (Tajnost), Ramfis (Aida), Gaspar, Sternberg (Psoglavci), Quasimodo (zvonar notredamski) l. dr. Sodeloval pa je tudi pri mnogih koncertih in akademijah.

Hugon Zathey se je vso dobo odlikoval z vzgledno vestnostjo in marljivostjo.

Vedno simpatičen pevec sonornega glasu in izvrstni igralec, je priljubljen med gledališko publiko. Kritika je naglašala vedno njegovo veliko muzikalno Inteligenco in mnogostransko uporabnost. Kot bivši operni ravnatelj je zlasti v pozdravovalni disciplini vzor vsem majškim tovaršem. Kot plameč nacionalni Poljak in odlično odgojen mož najresnejših umetniških stremiljenj uživa v slovenski družbi veseljno popularnost.

K jubileju: čestitamo! In še na mnoga leta!

Fr. Govekar.

Razvoj naših mest

Dr. Miroslav Slojadinovič je objavil zanimivo statistiko o gibjanju prebivalstva v poenih mestih Jugoslavije. Statistika se opira na ljudsko štetje iz leta 1921. iz katerega je razvidno, da se je od vseh naših mest najbolj pomočilo prebivalstvo v Zagrebu. Zagreb je imel leta 1921. 7575 hil. in 103.338 prebivalcev, pred desetimi leti le 79.088. Stroški stanovanje je torej narastlo za 37.07 odstotkov. Beograd je imel leta 1921. 7475 hil. s 111.740 prebivalci, dočim je štel pred desetimi leti le 80.076 prebivalcev. Prirastek znamenja leta 21.864 prebivalcev ali 24.83 odstotkov. Ako primerjamo gibanje prebivalstva v ostalih naših krajih, vidimo, da je Število prebivalstva v tragi in vasih v severni in južni Srbiji, v Bosni in Hercegovini, močno nazadovalo. Vzrok niso toliko vojne razmere, kolikor politične in ekonomiske prilike vobla. Na Hrvatskem in v Sloveniji je prebivalstvo v mestih nadaljnje delu narastlo. V tragi in vasih pa nezadno nazadovalo. Tudi v Sloveniji in Vojvodini je zaznamovali v mestih značilen dotok. Število prebivalstva Vinkovcev je narastlo za 10.34, Osijeka za 9.63, Žemun za 8.18, Ljubljane za 14.82 odstotkov. Novega Sada za 16.54, Maribora za 0.46, Celja za 12.07, Splita za 16.9 in Sarajevo za 10.27 odstotkov.

Kulturni pregled

Dr. Miroslav Slojadinovič je objavil zanimivo statistiko o gibjanju prebivalstva v poenih mestih Jugoslavije. Statistika se opira na ljudsko štetje iz leta 1921. iz katerega je razvidno, da se je od vseh naših mest najbolj pomočilo prebivalstvo v Zagrebu. Zagreb je imel leta 1921. 7575 hil. in 103.338 prebivalcev, pred desetimi leti le 79.088. Stroški stanovanje je torej narastlo za 37.07 odstotkov. Beograd je imel leta 1921. 7475 hil. s 111.740 prebivalci, dočim je štel pred desetimi leti le 80.076 prebivalcev. Prirastek znamenja leta 21.864 prebivalcev ali 24.83 odstotkov. Ako primerjamo gibanje prebivalstva v ostalih naših krajih, vidimo, da je Število prebivalstva v tragi in vasih v severni in južni Srbiji, v Bosni in Hercegovini, močno nazadovalo. Vzrok niso toliko vojne razmere, kolikor politične in ekonomiske prilike vobla. Na Hrvatskem in v Sloveniji je prebivalstvo v mestih nadaljnje delu narastlo. V tragi in vasih pa nezadno nazadovalo. Tudi v Sloveniji in Vojvodini je zaznamovali v mestih značilen dotok. Število prebivalstva Vinkovcev je narastlo za 10.34, Osijeka za 9.63, Žemun za 8.18, Ljubljane za 14.82 odstotkov. Novega Sada za 16.54, Maribora za 0.46, Celja za 12.07, Splita za 16.9 in Sarajevo za 10.27 odstotkov.

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama. Sobota, 16. »Beneški trgovec«. D. Nedelja, 17. ob 15. »Danes bomo tisti«. Izv. Ob 20. »Tri maski«. Smešne predstojze. »Priljubljen komisar«. Izv. Pondeljek, 18. »Hamlet«. E.

Ljubljanska opera. Sobota, 16. »Faust«. Izv. Nedelja, 17. »Madame Butterfly«. Izv.

Mariborsko gledališče. Sobota, 16. »Mogočni prstan«. Premijska. Izv.

Nedelja, 17. ob 15. »Mogočni prstan«. Izv. Ob 20. »Travata«. Izv.

Marijanetsko gledališče v Mariboru. Nedelja, 17. ob pol 15. »Dr. Faust«.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

je preostalo v ljubljanski operi dvajset let.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

je preostalo v ljubljanski operi dvajset let.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

je preostalo v ljubljanski operi dvajset let.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

je preostalo v ljubljanski operi dvajset let.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

je preostalo v ljubljanski operi dvajset let.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

je preostalo v ljubljanski operi dvajset let.

Gostovanje Fromanovega baleta, ki je zadnjih v naši operi tako sijajno uspeло, so ponovni v nedeljo večer. Spored je ustavljen iz najlepših točk zadnjega gostovanja in nekaterih novih. Začetek točke ob osmih, ne ob pol osmih, nakar obnovo posebno oporavljamo. Iredpredaja vstopanje pri dnevnih blagajal v opernem gledališču.

Jubilant g. Zathey v »Faustu«. Nocoj

Domače vesti

EPIDEMIJA.

Pridi, pleši si-mi z mojo sladko Mimi, tita tita tarata tarom pimppampom! Že drugo sezono sliši naša mladina na to himno. Njej sledijo naši teci, pred njimi plamen gre skoz noč, kot bog pred Izraelci. Pa gih o polnoči najlepš se vse vrti, ljubezen se budi, z miz vinček se cedi. Godba je čudovita mešanica zastarelih dunajskih okroglih, izčudnih staroslovansko - ciganskih in ameriško - zamorskih narodnih pesmi, transkomponiranih na jazzband s tamburico. Frakji so vse starosti od 1800. do 1925., frizure izza 1914. stari klaki so hipermoderni. Na knoflih, ki jih zanj traj zbirajo pometačice, je zapisano «chante nouveautés» ali pa «for Gentlemen». Ko sem zadnjih zjutraj mahal po stopnicah Narodnega doma, je moj foksi melahnoljeno njuškal po raznih kup pomenetih rokavicah in še drugičnih teatralnih predmetih. Sio transit. Zvečer pa zopet

Zman odnor! Dvorana zblesti in jače, Juče pole moja krt, v něšnji blazna godba že šumti in vabi, kliče: H.J. mladost bež!

Zdaj plan, pleši, plavaj v plehki plimi, zdaj zviral se, pajac, in guncal šimi, razburjal se klijub etiketi hromi in pil in poj in nos in vrat si zlomi!

Nas blnes, tango, foxtrott, Boston, Java zanima bolj kot budžet in ustava. Vprašanje žensko se nocoj rešimo, v socialnem mačku jutri se zbudimo.

To bi bil načrt za novo pesem mladine, časnu in idejam primerno. Morda se najle tudi vbet, ki bo mokrosvetje ročice porabil za sonetni venc Zorčeti. Zlasti med starejšo generacijo, uramo, se bo čez čas zbulil kakšen kontemplativni kalfaktor, ki bo svoje pri Vlčku pridobljeno znanje nesel v bar in se približal plesalki v gracioznom one-stepu: «Gnädiges Fräulein, darf ich wagen?» Revica bo moralna imeti obilo samozatajevanja, da je ne nide smeh. Kajti moderni stari gospodje s svojimi embonpointi in z graciozno drsajočimi koraki, z zadnjim v sredino platjo ritmično mijagoči plesasti Adonisi, graciozno zverišne kostome in debele ročice in izpod rokava polegje, na členkih osamljeno hingljajoče manšete, - ljubljanska haute voile je zlata luknja za tistera humora, satirika in karikaturista, ki ga še nimamo. Théophile Steinlen in Hermann Grosz, obžalujta!

Za nas zadostuje še Jakob Alešovec. Našenji twosten gre tudi po staru melodijski. «Pleši, pleši, Tine...» ali pa po starejši narodni: «Aram, aram, Agata, Katarina, Barbara...» Vsi semestri od najmlajše žabe do najbolj veseljne patronesse ... o, o, o, vrči dragoceni, zdi se mi, da je dovolj uvoza da nocoj. Zato le romantično k izviru radosti in pazite, da se vam ne zgodi nekaj, česar ne sme zapisati niti

M. A. C.

* * *

* Ustoličenje srbskega patrijarha Dimitrija se bo izvršilo v začetku meseca junija v Peči. V ta namen se je konstituirala poseben odbor, sestavljen iz predstavnikov sv. sinoda in ministrstev za vero, prosveto in notranje zadeve. Komisija odpoveduje še tekom tega meseca v Peč, da izvrši vse potrebne predpriprave za svetost.

* Otvoritev telefonske centralne Sveti Lovrence pri Mariboru. Pri že obstoječi krajevni telefonski centrali Sveti Lovrenec pri Mariboru se je otvoril tudi medkravjevni promet.

* Izmenjava naših in češkoslovaških častnikov. V smislu dogovora med češkoslovaško in jugoslovansko armado odprtajo v Prago v Studijske svrhe sledeeči častniki: general Milan Medić, polkovnik

ku zopet udeležili, letos se bo vršila takoj rekoč z znamenju Slovanov. Rusi namenljajo ponovno udeležbo, od južnih Slovanov je prejelo povabilo zagrebško umetniško društvo «Proletjetni Salon». Svojo udeležbo je prijavil tudi slovenski slikar Veno Pilon, ki bo v marcu t. l. kollektivno razstavil v Rimu na povabilo umetniškega doma Bragaglia. Celi so po preobratu že dvakrat razstavili v mednarodnem paviljonu, letos pa si postavijo lastno zgradbo in je v ta namen odprtovan znani arhitekt Otokar Navotny v Benetke. Tudi poljski paviljon se bo ponatal z razstavo. Kulturne zaprake se vedno bolj odstranjujejo in morda ni več daleč čas, ko politične moje ne bodo več v kvar duševni izmenjavi.

Kaj delajo naši kiparji. Vkljub tem, da v temnim delavnicih nastajajo v zadnjem času nova dela. Gospod Fran Berneker dokončava portretno glavo Janeza Ev. Kreka, ki je bila določena prvotno za spomenik narodnemu voditelju. Kakor čujemo, odbor za postavljanje Krekovega spomenika zaradi zaprek začasno ne misli na realizacijo svojega namena. — Gđđ. Karlo Bulovčeva je pravkar dokončala skico za relijel, ki bo krasil nagrobnik spomenik pokojnem A. Kofencu v Celju. Reljef predstavlja sceno, ko Kristus pada pod krizem in bo izveden v marmoru. Z odličnim talentom zasnovano delo bo tvorilo lepo celoto s spomenikom samim, ki je zanj napravil načrt gospod L. Omahen, učencev prof. Plečnika. — Več slovenških kiparjev se bo udeležilo na-

čas za spomenik kralju Petru Osvobodilju v Velikem Bečkereku. Član razsložišča za ta natečaj je Ivan Maštrovič, ki sedaj dovršuje model za spomenik J. J. Strossmayerju v Zagrebu. Spomenik ima kolosalne proporce in bo zgrajen iz kamna in brona.

Triglavski razglednici. G. Škof v Ljubljani, Pred Škofijo, je založil lepe barvaste razglednice s krasnim razgledom na triglavsko pogorje od Radovljice preko lancovškega mosta in to po silki domačega slikarja Ranglindice kažejo Tri glav in Julijanske planine ob solinčnem zahodu v jeseni, združitev Bohinjske in Dolinske Save pod Radovljico, blejski grad in zgodaj Gorje. Razglednice priporočamo.

Goriška Mohorjeva družba. Goriška Mohorjeva družba v Gorici, proslutek »Goriški Matice« dejanski že obstoji ter je sklenila izdati za letošnje leto štiri knjige proti članurini pet hr. Publikacije bodo obsegale: koledar, izvirno slovensko poveš, prevod iz slovenskega slovstva in knjig gospodarskih naukov.

Stolečnica »Srpske Matice«, 24. februarja poteče sto let, od kar je bila ustanovljena književno-kulturna ustanova »Srpska Matice« v Novem Sadu. »Srpska Matice« je po svojem delu in programu obsegala isti delokrog kot »Slovenska Matice« v Ljubljani. »Matice Srpske« v Zagrebu in »Srpska književna Zadruga« v Beogradu. Ob stolečnici »Srpske Matice« se bo vršilo v Novem Sadu vrhno zborovanje, na katerem se bo sklepal o nalogah in dolžnostih »Srpske Matice« v bodočnosti.

Ilijč, podpolkovnik Antonovič in topniški podpolkovnik Savič. Naši armadi pa bosta iz Češkoslovaške dodeljena podpolkovnik Dolčič in topniški major Neorkle.

* Lep uspeh naših »Malih oglašev. Zadnje dneve imajo naši »Mali oglašev« zabeležili lep uspeh. Na en »Mali oglašev«, ki je bil v načetu listu pričlen dvakrat, je prišlo do včeraj na upravo »Jutra« 215 pismenih ponudb, kar omogočuje inserentu bogato izberi. Da se naši prijatelji na lastne oči prepričajo o lepem uspehu, ki ga je dosegel inserent za majhen denar z »Malim oglaševom« v načetu listu, smo danes došle pismene ponudbe razstavili v izložbi uprave »Jutra« v Prešernovi ulici št. 54.

* Umrl je v četrtek v Mariboru upokojeni general Otokar Dalmašta, češkoslovaški rojek. Pogreba, ki se bo vršil danes v soboto ob 16. na staro mestno pokopališče, se udeleži uradnično mariborski češki klub.

* Novi semeni v Veliki Loki. Delegacija ministra za trgovino in industrijo je dovolila Veliki Loki štiri nove letne semenne za živilo, konje, drobnico in kramarsko blago. Novi semeni bodo dne 18. marca, 21. junija, 30. avgusta in 16. decembra. Poleg teh sejmov ostanejo tudi dva stara semena dne 12. maja in 25. julija.

* Prodaja smodnika. Ljubljanska zalogna smodnika in drugih razstreljivih, tvrdika Stupica, nam poroča, da so od 4. januarja v veljavi sledči predpisi za nakup smodnika za komiljenje kamenja: Smodnik v mučini do 10 kg mesečno lahko kupi vsak polnoleten državljan, za nakup večje množine pa je potrebno overovljene politične, oziroma policijske oblasti okrajna, v katerem doličnik stanuje. Za ostala razstreljiva (dinamit, titanit itd.) je treba dovoljenja politične oblasti za vsako množino; potrdila županstva ne zadostujejo.

* Plazori v Kamniških planinah. V zadnjem času nastajajo v Kamniških planinah veliki plazovi. Velik plaz je v bližini Solčave odnesel posetniku Klemensku 2 kravi ter ju več sto metrov globoko v dolini pokopal pod snegom. Z največjim težavo so krave izkopali izpod 4 metra visoke snižne odeje. Ena je pod snegom poginila.

* Za rodbino teško udarjenega g. Liparja je prejelo tajništvo JDS v Ljubljani, dnešnji naslednje darove: A. Koder, notar v Muršči Soboti 100 Din, Janko Zagar 20 Din, A. Merljak 10 Din, dr. A. Bohinjec 10 Din, J. Grašič 5 Din, dva neimovana pa 25 in 10 Din, vel iz Ljubljane. Tvrdka J. Bizjak in drug iz Rog. Slatine je poslala večji zaboljekov. Iskrešna bala je poslala večji zaboljekov. Iskrešna bala je poslala večji zaboljekov. Iskrešna bala je poslala večji zaboljekov.

* Od doma se je odstranila dne 25. januarja 20letna Marija Turšič, posetnikinja hči na Brezovici pri Ljubljani. Odšla je takrat k maši v Borovnico in se oddeljila na več vrnila.

* Ta nesrečna ljubezen. V Beogradu se je vrgel pod tramvaj ruski akademik Kosta Paškov. Voznik se je v zadnjem trenutku posredilo ustaviti tramvaj in resili nesrečnega. Paškov je bil popolnoma vrinjen in je skuljal izvršili samomor radi nesrečne ljubezni.

* Poplata na vrestobi. V vasi Koljeva v Liki je bila lepa Mandica V. pred tri desetimi leti zaročena z vaškim fantom Stevanom R., ki je odšel v Ameriko. Odštenost zaročenca je nanno globoko uplavil, ker ga je imela izredno rada in je zato sklenila, da drugega ne porodi. Obljubo je rezil mnogim ženilnim ponudnikom, da ne bo nikomu zavrstila k tistemu. Načrtni je zlata luknja za tistera humorista, satirika in karikaturista, ki ga še nimamo. Théophile Steinlen in Hermann Grosz, obžalujta!

Za nas zadostuje še Jakob Alešovec. Našenji twosten gre tudi po staru melodijski. «Pleši, pleši, Tine...» ali pa po starejši narodni: «Aram, aram, Agata, Katarina, Barbara...» Vsi semestri od najmlajše žabe do najbolj veseljne patronesse ... o, o, o, vrči dragoceni, zdi se mi, da je dovolj uvoza da nocoj. Zato le romantično k izviru radosti in pazite, da se vam ne zgodi nekaj, česar ne sme zapisati niti

M. A. C.

* Ustoličenje srbskega patrijarha Dimitrija se bo izvršilo v začetku meseca junija v Peči. V ta namen se je konstituirala poseben odbor, sestavljen iz predstavnikov sv. sinoda in ministrstev za vero, prosveto in notranje zadeve. Komisija odpoveduje še tekom tega meseca v Peč, da izvrši vse potrebne predpriprave za svetost.

* Otvoritev telefonske centralne Sveti Lovrence pri Mariboru. Pri že obstoječi krajevni telefonski centrali Sveti Lovrenec pri Mariboru se je otvoril tudi medkravjevni promet.

* Izmenjava naših in češkoslovaških častnikov. V smislu dogovora med češkoslovaško in jugoslovansko armado odprtajo v Prago v Studijske svrhe sledeeči častniki: general Milan Medić, polkovnik

Domača plesna veselica se vrši danes v soboto v restavraciji in kavarni — „TRATNIK“ — od pol 9. zvečer do 4. ure zjutraj — Vstop prost — Maske dobrodošle —

* Velika smola. Član beograjskega gledališča Vasilije Sunski je že dolgo igral v razredni loteriji. Imel je srečko št. 20.210. Prišel je dan februarskega žrebonja, a Sunski bi bil mogel zamenjati prvi razred srečke za drugi. Ko je bilo žrebovanje izvršeno, je Sunski doznal, da je št. 20.210 zadel lepo vsoto 120.000 dinarjev. Hiltel je takoj v trgovino, v kateri je kupil srečko, opravil pa ni nič, ker je bilo že prepozno. Tako ga je usoda sprevila v 120.000 Din.

Iz Ljubljane

* Nova profesorica. Gđđ. Bartolova, hčerka pisateljice Marice Bartolove, je včeraj na ljubljanski univerzi položila s prav dobrim uspehom profesorski izpit iz francoščine, nemščine in filozofije.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

* Predavanje dr. Iv. Lah o Češko-slovaški. Sinoč je priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mestnem domu javno predavanje s sklopčnimi slikami G. prof. dr. Iv. Lah je zanimivo poročal o mestih in krajih na Češkem in Slovaškem ter zlasti o zgodovinski in kulturno važnih stavbah in spomenikih na stolpe Prague. Končno je predvajal slike z vseslovenskega prškega zleta in naših noš. Publiko je sprejela predavanje.

Iz življenja in sveta

Kako živimo v Trstu

Predpustno življenje. — «Hrib usmiljenja». — Dobrote občinske uprave. Končni maček.

Trst, 14. februarja.
Tržaški črevijarji so letos izredno srečni. Predpust je tako brezkončno dolg in Trst pleše letos s tako vremem, da časilički nebeskega podplatarja sv. Krščana imenujejo bodo vedeli, kam s skladalnicami bankovev. In res, če pogledate po listih, po učinkih vogalih in po plankah okoli »Narodnega doma« in one na področju slabosti umrle palace, ki naj bi stala pred njim, ne vidište drugega kot vabilna na pleše, maskerade in vrag si vedti kaj se. Bilo je tudi že par »naših« predstavitev, celo v sredini mesta, ki so se vse prav dobro obmesele in brez neljubih dogodkov, kvečjemu da si je kdo, ki je kot »naš« človek navajen dobre, poštene domače kapljice, ob takli priliki — »naše« predstavitev se vrše seveda v italijskih dvoranah, ker »naša« ni več — pokratil želodec z enimi plehklimi »aranžmenti in limonatami«, ki se servirajo v italijskih plesnih lokalih. Italijsko občinstvo se pa v resnici ne ve kam dati, teliko je tega plesnega blagoslova. Da si italijski jezikoslovci pulla lase in učesa ob naravnost nemogodičnih naslovov, ki jih izmišljajo predstavitelji za svoje predstavitev, za to se nihče ne briga. »Veglia«, »veglione«, »veglionissimo«, »veglionerisimo«, itd. To bi se glasilo slovenski nekako takole: domači ples (maskiran), velenškerada, na veleška karadnejka, velenškaradnjajčnica itd. Predpust stopnjuje celo samostalne in ne samo na lepkih, temveč tudi na plesih in tu se prav posebno. Kdor si je ogledal kak tak »kasen« — to se pravi, velezahoj, v katerem je vse zmešano, navzkriž in povprek in navzdol in navzgor — kakor Tržačan imenuje vobče take pirreditve, zna povedati marsikaj, kar pa je seveda le za — »Madri unter uns«.

Na »montus« pa delajo, da potič krvave staze. »Mont« je namreč — zastavljalica, ki se imenuje s polnim imenom »Monte di pletas« — »Hrib usmiljenja!«

Prav je imel Prešernov »Učenic«, ko je preklinjal predpust, ki mu je postal počitno kugo med materine petice, in letos ga bo preklinjal, če ga že ne, lep del našega slavnega tržaškega mesta, in še tembolj, ker je bila mestna občina, ki je na eni strani upraviteljice »hriba usmiljenja«, na drugi strani tako neusmiljenja, da je prav sedal, v predpustu, uvedla cel kup novih davkov, med njimi celo še tudi učitljivo. S 1. februarjem je bilo razširjeno učitljino preko Barkovih, Općin in Škedinja in obdavčeno je danes vse, kar človek najmlajše potrebuje, celo prvo in najzadnjše dokazilo civilizacije, milo, kateremu so nabili 15 centesimov davka na kilogram. Ne vem, pa ali so prezrl občinski očetje neki predmeti, ali pa so bili tako dobrega humorja: edini stanek je ostal neobdavljen, menda pač zato, da si ima Tržačan vsaj s čim neobdavčeno zdraviti svojega tako temeljito obdavčenega predpustnega smačka.

Občinska učitljina je pri nekaterih stvarih precej visoka. Pri maščobi znaša 75 stotinov, tako da se sedaj prekajena trebušnina prodaja po 12 do 15 litov kilogram, slanina nasoljena po 9.80 do 11.80, ameriška mast 10, brazilska pa po 9 lit. Pri slru znaša učitljino 45 stotin in je prav ementalec po 22, Gorgonzola po 15, parmažan po 28 lit, pri fižolu 12 stotin (srednja cena 2.80), pri sladkorju 35 stotin (srednja cena 6.30), pri kavi 1.40 L (cene od 18.20 do 26.40 L) pri žganji kavi tudi 1.40 L (cene od 24 — do 32 L) pri cikoriji 70 stotin skalička »Francka« po kilograma stane 5.65 L, pri olju 20 stotin (sezamovo od 6.20 do 7; oljno od 7.50 do 9.20 liter), pri stroševem maslu 37 in pol stotinke (cene 22 do 24 L, margarina 9.80). Pri mesu znaša davek 32 stotin na kilogram, a so cene zmrznenemu mesu ostale neizprenjene: 4 do 5.80 L kilogram s prilagodbo brez kosti 8 L Ce računate litro

za 3.50 Din; potem si lahko predstavljate koliko ostane povprečnemu Tržačanu za predpust brez — »montovega usmiljenja«.

In vendar se pleše, pleše in pleše, doma pa poje polenta in »pašta ūta«, magari tudi sama, enkrat na dan, in pozabljajo se celo tudi volitve. Sicer pa: Ciljuta Battelli in Suvich bodo izvoljeni, če se mi brigamo za to ali pa tudi ne, in s tem je vendar stvar rešena, kakor bo rešen pust s pepelnico sredo. Maček pa ostane itak po objem: po pustu in po volitvah!

A. Ekar.

Spreten novinar

Na Dunaju je zadnje dni umrl urednik »Neue Freie Presse« dr. Frischauer, ki je v avstrijskem novinarskem svetu veljal za najzvezkejšega novinara. O njem kroži neštevilno anekdot, od katerih pojedamo trojico najzveznejših.

Frischauer se je zelo mlad postevil novinarskemu poklicu. Se ne dvajset let star se stopil v uredništvo dunajskega lista »Die Wahrheit«, ki je izhajal v avstrijski prestolici pred nekaj desetletji. Podjetje je kmalu prišlo na rob prepada, zato je lastništvo sklenilo, da lista zavijo vrat in ga ustavi. Seveda se je bilo treba »dostojno posloviti« od bralcev. In uredniki so priliš vscini v okom, le za roman, ki je izhajal v listu, niso vedeli, kako ga naj zaokrožijo, da bo volk sit in koza cela. Slednjik je bila ta delikatna naloga poverjena najmlajšemu članu uredništva — Frischauerju. Mladič ni dolgo premislil in je resil odgovornost svoje vesti napram avtorju na zelo enostaven način. Poročil je glavnega junaka z junakinjo, napravil tri vrste pik in črtice, glede ostalih osch pa je zapisal, da jih je angažiral redakcija lista »Wahrheit« — ki je bil s to številko prenehjal izhajati. Publike se je nad to »froclarlo«, seveda skandalizirala, lastnik je dirjal od urada do urada, da bi se zadnja številka lista zaplenila, ki bi je že preporočeno: dnevnik je bil razposlan in deloma tudi dostavljen naročnikom. Ljudje so se spogledovali, jezili so se in zabavljali čez roman, pisali so lastniku nesramna pisma, v katerih so stresali svojo jezo in nevoljo nad takih početjem. Frischauer to niti za las ni dvignil iz ravnotežja; smejal se je v pest ljudem in lastniku in stopil v uredništvo »Neues W. Tagblatta«, ki mu je v nagrado za uspelo zvitorepštvo ponudil službo v svojem uredništvu.

Služil je hotel, da se je Frischauer tudi v novi službi kmalu proslavil. »Ringtheater« je zgorel in v njegovih plamenih je izgubilo življenje 450 ljudi. Ognjegasci so gasili, policija je delala red, pod osebno komando policijskega ravnatelja. Temu se je približal neki nadvojvodja z vpraskanjem, če je kaj žrtev. »Nohene, Višokost«, je mirno odvrnil policijski ravnatelj. Prischauer je bil edini novinar, ki je na lastna učesa silšil to drzo laž ter je stvar takoj objavil v svojem listu. Nastal je velik škandal s tožbo proti dnevniku, a Prischauer je svojo trditev dokazal s pričami pod prisego, in ravnatelj je frčal... Prischauerjevo ime je postal že popularnejše, ves Dunaj se je trgal za njegovo osebno znanstvo in mu ponujal prijetljivstvo.

Tretnja atrakcija Prischauera je bila njegova vožnja v Sofijo, ko je Ferdinand Koburški zasedel bolgarski prestol proti volji velesil. Pretendent se je peljal v Sofijo incognito, da s presenetljivim udarcem nasledi Batenevžane. Stvar se je izvršila v največji tajnosti — edinole Prischauerju se je posredilo vtipotipiti se v isti vlak, s katerim se je vozil Ferdinand Koburški. Skril se je v lokomotivo in »N. W. Tagblatt« je bil edini list v Evropi, ki je prinesel izvirno poročilo o Ferdinandovem udaru, s katerim se je polstil bolgarski prestola. List in njegov dopisnik sta prišla na izvrsten glas in Prischauer je poslej veljal za najbolj premetenega novinara v avstrogrški monarhiji.

Koloman Mikszath:

Dežela pokvarjenih mož

V Smargasi je vladala lepa kraljica Mirta, ki si je vblila v glavo, da so moški malopridneži. (Sicer pa je tako tudi moje mnenje.)

Izgala je torej strog zakon: ako kak moški kako žensko zapelje, smi ženska zahtevati, da se dotišnik z njo porodi, ali pa, če ga boče strožje kaznovati, zahtevati njegovo smrt.

Tako so živele ženske poslej jako prijetno. V deželi je bilo mnogo porok, in kraljica Mirta je bila zelo ponosna, da je izgala tako krasen zakon...

Nekoga jutra se je zgodilo, da sta moški v kraljicino sprejemljeno dve dežni. Nad vratni je všeck krvav meč, na mizi pa je bilo razprostrib vč vencev za neveste. Zakaj pa takih prilikah se je uporjalno le to ali ono.

Tožitelj sta bili lepi: ena rujavka z blestičimi sokoljimi očmi, zavitim nosom in črnimi kodri; druga krotka tročna in zlatolaska.

»Cesa želite?« je vprašala kraljica Mirta.

»Neki vitez me je zapeljal.« Je dejal z rujavko in zlatolasko z očmi.

»Meni tudi.« Je zajeljala zlatolaska in novasilila oči.

»Kdo si ti?« je vprašala kraljica rujavko.

»Jaz sem Arota, hči ře... trgovca.«

»In kako se zove on, ki te jo zarjel v svoje mreže?«

»Vitez Bolus, gardni kapetan.«

Zlatolaska se je zdržala.

»In kako se imenuješ ti?«

»Jaz sem Delma in sem hči ladjevale.«

»Koza obtožuješ?«

»Bolusa, gardnega kapetana.«

Zlatolaska se je zdržala rujavko in njen obraz je zaznila temna rdečina.

»Bolus, gardni kapetan?« je vzkliknila kraljica in ustnice so se ji tresle od jeza. »Dve naenkrat? Tako nemoralne možže še ni bilo v moji leži. Rabelj!«

Rabelj, ki je stal v rdečem plašču zunaj v preložki ter se s porok žakajočim duhovnikom nrečno razgovarjal, je vstopil, ko je čul klic.

»Pojli in priveli Bolusa, gardnega kapetana, sémka!«

Kraljica je prišel kapetan. Bil je krot, lepo vzrasel mladenič z velikimi, naprej stojčimi čljustimi in precej plešaste glave. Nikakor ni imel torek poschen zapeljive zunanosti.

»Ali voš, cesa si obtožen?«

»Vsem veličanstvo.«

X Raziskovanja v Tutankamovovi grobnici ustanovljena? Italijanski listi poročajo, da je prišlo med egiptovsko vladivo in vodjo raziskovalne komisije v Luksemburju Carterjem do nesoglasij, ki so dovedla do začasnega ukinjenja raziskovanj v grobnici faraona Tutankamona.

X Strupeni plni namesto električnega stola. V Corsonu, v ameriški državi Nevada, so te dni prvič izvršili smrtonosno obsodbo s strupenimi plini namesto z dosled običajnim električnim stolom. Obsojen je bil neki Kitajec. Zdravnik, ki so usmrtili prisostvovali so ugotovili, da je obsojenec izgubil zavest v 30 sekundah, smrт pa je nastopila šele čez 6 minut.

X Propadanje pevske umetnosti. Bohumil Rosenkrancova poroča v pravskih listih o današnjem »Scali« v Milani in trdi, da je uckanja Italijanska umetnost »bel canta« malone propadla. Italijani pozabljajo na svojo staro šolo in največ se čuje po italijskih gledališčih težki nemški način petja, ki je popolno nasprotno »bel canta«. Krasnih glasov in materialov je dosti, a ni sposobnih učiteljev. V Milani je okoli 3000 takozvalnih maestrov, ki igrajo krasno klavir, glasov pa sploh ne razumejo. O potih do pravilnega postavljanja glasu nimajo niti pojma. To so le korepetitorji, ki ponavljajo partie. Dljakom pa se mudri do kruha. Tako je izginilo prevojno dolegljeno učenje, z njim pevska kultura. Svoj višek je dosegla pevska umetnost v milnem stoletju, danes pa propada. Največji mojstri »bel canta« so bili ali so: Patti, Tamagno, Caruso, Tetrazzini, Melba, Battistini, Destinova, Toti, Dal Monte.. Kmalu jih bo mogoče slišati le še iz gramofona.

X Zita in njena imovina. Monarhična stranka v Avstriji zadnjič strastno agira za ukinjenje sekvestrov nad posestvi blivše habsburško-lotarske vladarske hiše. Seči stranke dr. Schager je nedavno imel govor, v katerem je razložil, kaj vse je »last« Habsburžanov. Zita zahteva, da se ji vrne vse, kar je prouglasila za svoje Marija Terezija. Sem spada mnogo palac na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih. Skupna vrednost nazaj zahtevanih zgradb znaša 74 milijonov zlatih kron. To pa še ni vse. Zita zahteva nazaj vse cesarske galerije, kabinet za lepe umetnosti, muzej v Ambrasu in celo vrsto drugih predmetov. Dr. Schager opira Zitino zahtevu na neki dokument cesarja Franca Jožefa, ki je vse navedeno premično in nepremično proglašil za last vladarske hiše. Kakor se vidi, so imeli Habsburžani imeniten appetit.

X Red pod ministriranjem angleškega premijerja Macdonalda. Odkar je v Angliji prisla na vladu socialistična stranka z Macdonaldom na čelu, je zavladal v ministrirjih vzoren red. Pri točnosti gre sedaj na minute. Uradniki seči v uradilih od 10. zjutraj do 3. popoldne. Ob 10. uri 15 minut so vsem uradnikom predložili seznam, katerega mora vsakdo podpisati. Ministri so točno na svojem mestu, večnoma pridejo že pred 10. uro. Pravijo, da ni bilo v angleških ministrirjih še nikoli tako vzornega reda, kadar je sedaj.

X Osemnajst najbolj zaslужnih mož. Profesorji washingtonske univerze so izvolili iz svoje srede odbor, ki naj sestavi seznam »osemnajstih mož«, ki so si predobile največ zaslug za kulturo. Doprsni kipi te slavnih osebnosti bodo postavljeni v avli washingtonske univerze. Mnenje odbora sicer še ni objavljeno, a vendar vedo že, da bo Amerika zastopana samo po Franklinu. Dalje so imenovani: Homer, Dante, Goethe, Shakespeare, Beethoven, Mojzes, Platон, Darwin, Galilei, Newton, Gutenberg in Pasteur. Zanimivo bo, kadar bo znani definitivni seznam. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kako so profesorji washingtonske univerze postopali. Zakaj so najprej dolobil številko 37?

X Osemnajst najbolj zaslужnih mož. Profesorji washingtonske univerze so izvolili iz svoje srede odbor, ki naj sestavi seznam »osemnajstih mož«, ki so si predobile največ zaslug za kulturo. Doprsni kipi te slavnih osebnosti bodo postavljeni v avli washingtonske univerze. Mnenje odbora sicer še ni objavljeno, a vendar vedo že, da bo Amerika zastopana samo po Franklinu. Dalje so imenovani: Homer, Dante, Goethe, Shakespeare, Beethoven, Mojzes, Platон, Darwin, Galilei, Newton, Gutenberg in Pasteur. Zanimivo bo, kadar bo znani definitivni seznam. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kako so profesorji washingtonske univerze postopali. Zakaj so najprej dolobil številko 37?

X Osemnajst najbolj zaslужnih mož. Profesorji washingtonske univerze so izvolili iz svoje srede odbor, ki naj sestavi seznam »osemnajstih mož«, ki so si predobile največ zaslug za kulturo. Doprsni kipi te slavnih osebnosti bodo postavljeni v avli washingtonske univerze. Mnenje odbora sicer še ni objavljeno, a vendar vedo že, da bo Amerika zastopana samo po Franklinu. Dalje so imenovani: Homer, Dante, Goethe, Shakespeare, Beethoven, Mojzes, Platон, Darwin, Galilei, Newton, Gutenberg in Pasteur. Zanimivo bo, kadar bo znani definitivni seznam. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kako so profesorji washingtonske univerze postopali. Zakaj so najprej dolobil številko 37?

X Osemnajst najbolj zaslужnih mož. Profesorji washingtonske univerze so izvolili iz svoje srede odbor, ki naj sestavi seznam »osemnajstih mož«, ki so si predobile največ zaslug za kulturo. Doprsni kipi te slavnih osebnosti bodo postavljeni v avli washingtonske univerze. Mnenje odbora sicer še ni objavljeno, a vendar vedo že, da bo Amerika zastopana samo po Franklinu. Dalje so imenovani: Homer, Dante, Goethe, Shakespeare, Beethoven, Mojzes, Platон, Darwin, Galilei, Newton, Gutenberg in Pasteur. Zanimivo bo, kadar bo znani definitivni seznam. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kako so profesorji washingtonske univerze postopali. Zakaj so najprej dolobil številko 37?

X Osemnajst najbolj zaslужnih mož. Profesorji washingtonske univerze so izvolili iz svoje srede odbor, ki naj sestavi seznam »osemnajstih mož«, ki so si predobile največ zaslug za kulturo. Doprsni kipi te slavnih osebnosti bodo postavljeni v avli washingtonske univerze. Mnenje odbora sicer še ni objavljeno, a vendar vedo že, da bo Amerika zastopana samo po Franklinu. Dalje so imenovani: Homer, Dante, Goethe, Shakespeare, Beethoven, Moj

Gospodarstvo

Predlog za devalvacijo dinarja

V beograjskem «Ekonomistu» je predaval te dni dr. Belin, gospodarski urednik «Nova Europe», o devalvaciji dinarja. Njegovemu predavanju sta prisostvovala med drugimi tudi finančni minister doktor Stojadinović in generalni direktor Narodne banke dr. Novaković. Slednji se je udeležil tudi debata. Iz zanimivega dr. Belinovega predavanja povzemamo v kratkih obrisih:

Predavatelj se je takoj v početku izjavil za najradikalnejšo stabilizacijo, ker želi stalno razmerje dinarja napram zlatu, da bi prenehalo česte oscilacija dinarja. Nasiranju je, da bi se z devalvacijo enemogila oscilacija dinarjev vrednosti in zato ne bo vrednost dinarja.

Valutni problem je centralni gospodarski problem, predpostavlja dr. Belin. Zaradi da se mora opustiti jačanje dinarja na predvojno vrednost, ker bi to pomenilo nove perturbacije za gospodarstvo. Ako bi se valuta n. pr. popravila za 10 odst., cene bi se ne popustile niti za 1 odst., kar se je opazilo lansko leto. Za dr. Belina je važna stabilizacija cen, ker ta omogoča priljubljeno točno kalkulacijo.

Jačenje dinarja, edinosno padanje cen bi pogodilo proizvajalce, industrije in poljedelce, ker bi cene padle, toda ne padli bi tudi proizvajalščev stroški za blago, ki se izvozi. Samo oni, ki imajo gotovino ali terjatve, bi bili na dobičku z jačanjem dinarja. Toda Nevelo teh je majhno. Skoda za cene je večja nego kolisti teh. S porastom dinarja bi največ utrpeli vsi dolžniki: oni, ki so se zadolževali z gradnjo hiš in tvojnici, in teh je mnogo, ali oni, ki so kupovali blago in zemljišča na kredit. Ko bi dinar narasel v kupini moži za 100 odst., bi veliko število naših trgovcev in industrijev propadlo. S propastjo privrednikov bi propadli tudi denarni zavodi. Samo majhno število ljudi bi izumelo od porasta dinarja korist.

S skokom dinarja ne bi imeli koristi niti oni, ki imajo določene plače. Uradništvo dobiva plačo iz dohodkov celega gospodarstva. Gospodarska kriza, ki bi nastopila, bi imela za posledico nezaposlenost in redukcijo.

Porast valute bi zmanjšal izvoz, ker bi tamog predmeti ne moreti konkurirati v inozemstvu. Ameriško žito se že prodaja v Dalmaciji; kaj bi bilo, ako bi se dinar znatno popravil? Mi bi izgubili inozemski trge in k industrijsko-trgovinski bi prišla te poljedelska kriza. Porast dinarja bi povečal uvoz in ravnotežje državnega proračuna, trgovinske in plačilne bilance bi bilo izgubljeno.

Dr. Belin predstavlja, da bi se s stabilizacijo valute moglo priti do urejenih gospodarskih prilik v državi, in misli, da bi se moglo dosegeti z devalvacijo dinarja: 17 papirnatih za 1 zlat dinar. Obtok bankovcev v zmesu 5790 milijonov Din, reduciran na zlato bazo, bi ne znašal več nego 340 milijonov zlatih dinarjev. Ti zlati dinarji ne bi morali biti efektivno zlato. Mogli bi biti tudi novi bankovi Narodne banke. Toda tudi vse terjatve in vsi dolgovki bi se morali po istem kurzu preobratiti iz papirnatih v zlate dinarje. To ne bi bilo novo stanje, temveč bi velike Nevelke bile reducirane na svojo pravno vrednost. Da ne bi pri novih novčanicah nastopil disajn napram zlatu, predlagata dr. Belin, da se ta reforma izvede v etapah. Tu bi pomagala predhodna absolutna stabilizacija dinarja.

Stabilizacijo more samo Narodna banka izvesti z nakupovanjem in prodajanjem zlata ali dolarjev po nekem v naprej odrejenem kurzu. Recimo po 88 ali 88 dinarjev za dolar. Ako bi Narodna banka izjavila, da bi to razmeno vedno vrnila po tem določenem kurzu, bi stabilizacija uspela in oscilacija na višje in na nižje bi prenehale.

Druži način stabilizacije bi bil, da se s spremno devizno politiko zadržuje tečaj dolara na 88 (ali 88, je vseeno). Mora pa se eliminirati tudi državni dolg, skoč se hoče rešenje valutnega vprašanja. Ali je mogoče preko noči vzeti iz prometa 4 in pol milijarde dinarjev, kolikor znaša ta dolg? Dr. Belin misli, da ni potrebno, da država vrne ta dolg. Mogel bi se prosti z valorizacijo nekih postavk v stanju Narodne banke eliminirati ta dolg. Prevorite zlato podlaga Narodne banke (88.8 milijona zlatih Din) v papirnate dinarje in dobite 1170 milijonov papirnatih dinarjev. Narodna banka še vedno računa kg zlata po 3444 dinarjev, a vreden je 1 kg 58.000 dinarjev. Ta tako bi se dobila z valorizacijo razlike 1100 milijonov dinarjev, kar bi se moglo uporabiti na odpis državnega dolga pri Narodni banki. Državni dolg bi bil zmanjšan na 8 in pol milijarde. Dr. Belin predlagata, da se ta ostanek državnega dolga eliminira takole: Gotov del novčanic Narodne banke naj se oglast za državne. S tem bi se dinar ne popravil, toda spremeni bi se položaj pri Narodni banki. Tako bi odpadel državni dolg pri Narodni banki. Istočasno bi mogli uvesti srebrni in nikljasni denar ter vzeti iz prometa 1 celo milijardo novčanic.

Održali končno relacijo med zlatom in papirnatim dinarjem, valorizirati zlato podlogo in pretvoriti okrog 8 milijarde novčanic po 100 in izpod 100 dinarjev v državne, to je, kar predlagata dr. Belin. Tako da bi prenehal državni dolg, kovin-

ska podlaga bi znašala 1500 milijonov, a obtok bankovcev samo 2500 milijonov dinarjev.

Uverjen sem, da bi Narodni banki, ki bi plačevala odgovarjajoči kurz, ki velja na naših borzah, uspelo, da tekem enega leta dobi najmanj 10 milijonov dolarjev,

za katera bi po današnjem kurzu izdala 800 milijonov dinarjev novih zlatih novčanic, je končal dr. Belin.

Po predavanju se je razvila živahnna diskurzija, ki se je drugača dan nadaljevala. Kako se da iz tega kratkega izvlečka predavanja razbrati, bi pomenila izvršitev dr. Belinovega načrta eksperiment, ki ga ni tvegati. Na ta način vsaj sedanje valutno slabe države ne rešujejo svojih valutnih vprašanj. Da bi bilo z izvršitvijo teh predlaganih mer pri nas valutno vprašanje rešeno, prav odkritostno dnevno. Češkoslovaška, ki je gotovo najprejno reševala svojo valuto, je podobne predloge odločno odbrala.

Narodna banka SHS

Stanje 8. februarja 1924.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih sprememb naprem 31. januarju): kovinska podlaga 457.4 (+ 6.4); posojila 1502 (+ 17.2); račun za odkup kronskega novčanca 1208.2; račun začasne razmene 387.8; državni dolg 2961.6; vrednost državnih domen 2138.3; saldo raznih računov 243.3. Skupno 8899.2.

Pasive: glavnica 22.3; rezervni fond 5.3; novčanice v obisku 3872.9 (- 99.2); državni račun začasne razmene 387.8; državne terjatve po raznih računih 27.9 (+ 4.6); razne obveznosti 394.3 (- 62.1) terjatve države za založene domene 2138.3; nadavek za nakup zlata za glavnico in fonde 50.0 (+ 0.9). — Skupno 8899.2.

— Oddvojeno mišljenje opozicije naproti načrtu o Državnih obrtnih bank. Iz Beograda poročajo: Clani opozicije v odboju za proučevanje zakonskega predloga o Poblaženi državnih obrtnih bank so predložili načinno oddvojeno mišljenje: Minister za trgovino in industrijo nam je hotel dati niti odgovor, niti nas seznaniti s projektiranimi pravili te banke. Na našo zahteto naj se določi v zakonu: 1.) Ali so bo država udeleževala s 40 odst. v povedanju glavnice. 2.) Da se za delničarje morejo sprejeti samo obrtniki. 3.) Da naj bodo potemantki tudi v upravi sami obrtniki. 4.) Da se pridajo dolžni, ki naj se glase na imenih, morejo izvršiti po odobrenju upravnega odbora, in to zoper samo na obrtnike. 5.) Da se pojeda odgovornost članov uprave nad ono po zakonu o delničkih družbah. 6.) Da se posojila iz te banke morejo dajati samo obrtnikom in njihovim zadružnim. 7.) Da se opredeli delotrog poslovanja podružnic. 8.) Da se označi, po kakšnem redu se bodo otvarjale podružnice predvsem v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Novem Sadu, Subotici in drugih večjih mestih. 9.) Da se osigura vsaj ena tretjina članov v upravi od strani države kot delničarje. — Minister ni prisilen na te predloge, zato opozicija poziva načrno skupščino, naj tako nejasen in nesodobni zakonski načrt zavri.

— Večki gospodarski muzej v Beogradu. Ministrstvo za poljedelstvo in vode je izdelalo načrt za velik gospodarski muzej v Beogradu. V njem bi bili izloženi vsi domači produkti. Ta predlog je stavljena vladu na proučevanje in odobrena, potem pa bo predložen narodni skupščini.

— Hitro napredovanje proge Veliki Stip. Po kratkem zastoji zaradi snegove delo na proggi Veliki Stip - Veliki Zgorajec je zgrajeno 10 km. Proga bo gotova do jeseni.

— Postopanje o prisljivo poravnati izven konkurenca je otvorenje na firmo Stanko Preurača, trgovina steklenih in porcelanskih predizvodov v Karlovcu. Dolžnik ponuja 50-odstotno poravnjanje. Načrt 10. marca. — Konkurenca je proglašena nad firmo Mirko Santak v Varaždinu. Likvidacijski načrt 18. marca.

— Dobave in prodaje. Pri gradjevinski ekspresi v Tuzli se vrši dne 5. marca, ofertalna licitacija glede dobave perkinscev, pri ravnateljstvu drž. zelenčnic v Zagrebu istega dne ofertalna licitacija glede dobave 40.000 kg firme, in pri upravi zavoda za izradu vojne ododec v Šapcu istega dne dražba stare vojne opreme (obleke in odpadkov). Natankanje je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— Gospodarski kongres v Zagrebu. O tem kongresu, ki se je vršil v Zagrebu 27. januarja, je izšla publikacija «Večki Kongres Privrednika v Zagrebu», njegov rad, njegovi zaključci i perspektive za budučnost, opredeljena s slikami raznih udeležnikov kongresa itd. Cena izvodu 35 Din. Publikacije je dobiti tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Vzorečni sejem v Baselu. VIII. švicarski vzorečni sejem v Baselu se vrši letos od 17. do 27. maja. Detajlne podatke o sejmu daje na zahtevo švicarski konzulat v Zagrebu.

— XVI. mednarodna razstava avtomobilov v Pragi. Iz Prage se nam poroča, da se vrši XVI. mednarodna razstava avtomobilov spomlad od 10. do 27. aprila. Razstava, ki jo prireja »Autoklub« češkoslovaške republike, se vrši pod pro-

tekotoratom predsednika republike Masaryka. Na razstavi v industrijski paladi na razstavišču, bodo razstavljene vse vrste avtomobilov osebnih in tovornih, motornih plugov, vse vrste avtomobilskih potrebnosti itd. Na event. vprašanja rade volje odgovori »Autoklub« češkoslovaške republike v Pragi.

Domače borze

15. februarja:

ZAGREB. Na elektrinem tržišču je bil v splošnem slab promet. Nekaj več se je izvršilo dr. Belinovega načrta eksperiment, ki ga ni tvegati. Na ta način vsaj sedanje valutno slabe države ne rešujejo svojih valutnih vprašanj. Da bi bilo z izvršitvijo teh predlaganih mer pri nas valutno vprašanje rešeno, prav odkritostno dnevno. Češkoslovaška, ki je gotovo najprejno reševala svojo valuto, je podobne predloge odločno odbrala.

Upajmo, da bo prestalo rusko Sokolstvo le težke izkušnje, toda v bližnji bodočnosti na kak večji razmaz ali nisiti. Tem večji pomen prideliva zato za rusko in slovansko stvar telovadje emigrantske zveze ruskega Sokolstva. Iz Rusije je počenjalo pred boljševiki do 2 milijona ljudi. Bratska pomoč, katero nudita begunci JSSS in COS, je dvojnega pomena, kajti še nikoli ni bilo med Rusi toliko zanimalja za Sokolstvo, kakor sedaj. A o tem pokretni in o »Zarubčnem sojuzu ruskega Sokolstva« prihodnjih.

Upajmo, da bo prestalo rusko Sokolstvo le težke izkušnje, toda v bližnji bodočnosti na kak večji razmaz ali nisiti. Tem večji pomen prideliva zato za rusko in slovansko stvar telovadje emigrantske zveze ruskega Sokolstva. Iz Rusije je počenjalo pred boljševiki do 2 milijona ljudi. Bratska pomoč, katero nudita begunci JSSS in COS, je dvojnega pomena, kajti še nikoli ni bilo med Rusi toliko zanimalja za Sokolstvo, kakor sedaj. A o tem pokretni in o »Zarubčnem sojuzu ruskega Sokolstva« prihodnjih.

Jugoslovanski Sokol in Čebi. »Vestnik sokolskih« prinaša stalno poročila o našem Sokolstvu. Običajno piše o njem sokolski konzul jugoslovanski br. Stepinac, ki poroča ne le o zunanjih dogodkih, ampak tudi o notranjem poteku in o težnjah našega Sokolstva. V zadnjem številki imamo poročilo, da je tudi v jugoslovanskem Savetu že rešeno žensko vprašanje. Sokolstvo ne more biti niti močko niti žensko, ampak obče narodno. Žena in mož sta enako poklicana k vzgojevalnemu delu.

Občni zbor Sokolskega okrožja Ljubljana I. se je vršil v nedeljo 27. januarja v prostorih Sokola I. na Taboru. Zastopana so bila vsa v okrožju včlanjena društva. V pozdravnem nagovoru omenja podstarosta br. Kuhar splošno organizacijo okrožij, ki se je klub pozni ustanovitvi že dobro izvedla, ter se zavrhala načelniku br. Ryški za njegovo vetrinjsko sodelovanje, ker odpotuje v kratek v svojo domovino na Češko. Tajnik br. Flegar poda izčrpno in podrobno poročilo o delovanju okrožja v preteklem letu. Na ustanovnem občnem zboru izvoljeni br. starosta je takoj pri prvih redih sej odstopil in je vodil celo leta okrožje podstarosta br. Kuhar. V okrožju so bila včlanjena 4 društva, ter en odsek. Z sklepom zadnje župne občine se je na priključju okrožju se društvo Litija-Smarano, ter odsek na Vačah. Načelnik br. Ryški poda občino poročilo, iz katerega je razvidno delovanje okrožja na telovadnem polju. Na kratko poroča o vseh društvenih javnih nastopih, obširno pa poroča o okrožnem nastopu v Štepanji vas. V splošnem je stanje po telovadnicah zavojljeno, pri nekaterih društvih samo opaža prejma zanimanja za vzgojo načrja in dečje, ter apelira na navzočne deležne, da posvečajo temu večjo pozornost. Podrobno poročilo o telovadni v preteklem letu poda načelnica s. Debeljakova. Blagajniško poročilo pa poda br. Hartman, nakar izreče občni zbor staremu okrožnemu vodstvu absolutorij. Predle se k volitvam okrožnega vodstva za poslovno leto 1924. Izvoljeni so bili soglasno z vzklikom. Starosta Miroslav Urbas (Sokol I.), podstarosta Ivan Beček.

Sestanek nogomet. sekcijske S. K. Ilirije se vrši danes, 16. t. m. ob 20. ur. v restavraciji »Novi svet«, Gospodarska cesta. — Vodstvo treninga prevzame z današnjim dnem g. Pammer. Udeležba za vsakega člana sekcijske dolžnost. — Načelnik.

S. K. Jadran v Ljubljani pozivlja članstvo, da se v velikem številu udeleži pogreba g. Mezgolitsa, ki se vrši v soboto 16. t. m. ob 2. uri popoldne iz Gospodarske ulice št. 4. — Tajnik II.

S. K. Slovan v Ljubljani. Redni občni zbor se vrši v nedeljo 17. t. m. ob 10. dopoldne v salunu restavracije »Pri roži«, z običajnim dnevnim redom. Podrobnosti na klubovi deski.

«Ljubljanski sportni klub» ima svoj letosni občni zbor v petek 29. februarja v gostilni pri »Mramu«. Začetek ob 20.30.

Tujci v Ljubljani

Od četrtega na petek je prenočilo v Ljubljani skupno 127 tujcev in sicer v hotelih:

UNION: Blidovič Jurij, trg. potnik, Sr. Mitrovica; Blumberg Leo, potnik, Dunaj; Basilisco Araldo, trgovec, Trst; Darc Artur, inženjer, Prerov CSR; Iv. Dernič, lesni industrialec, Lancovo;

Elser David, uradnik, Zagreb; Franceskovič Franc, trg. potnik, Maribor;

Gajevič Aleks, trgovec, Zagreb; Gartner Herman, trg. potnik, Zagreb; Gassner Andrej, industrialec, Tržič; Jenič Lojze, trgovec, Zagreb; Killer Ivan, ravnatelj, Zagreb; Koch Viljem, trgovec, Hamburg; Kuharič Ludvik, veletrgovec, Ormož; Kinni Anton, potnik, Dunaj; F. Karnovski, trg. potnik, Zagreb; Keršnik Milka, knjigovodkinja, Maribor; Franc Krašovec, lesotrezec, Vrhnik; Lavrič L. trgovec, Cerknica; Leister Dorel, trgovec, Paris; Maina Andrej, trgovec, Postojna; Möhl Ivan, trgovec, Celovce; Nazor Filip, trgovec, Split; Pfeiffer Gottlieb, trg. potnik, Dunaj; Pegan Alojzij, notar, Radovljica; Tschitsch Josip, trgovec, Dunaj; Reiter Samuel, trgovec, Praga; Rambousek Marcelo, lesotrezec, Ribnica; Stess Henrik, trgovec, Dunaj; Schler Franc

Rad. Peterlin-Petruška:

Na Blokovo-planino

Zunaj sneži. Moker sneg ti pada v obraz za vrat, v devlje ti sili mokrota, da bog pomagaj. Nenote se spomniš lepih, jasnih, sočutnih dñi dalmatinskih in v mislih jih zopet preživljaj. Drug za drugim ti vstajajo v duši, drug od drugega lejdi, prijetnejši. Veseli prijatelji, veselji, veselo morje in veselo planine tam udej! K vam bi zletel, če bi mi bilo moge, med vami bi rad preživel še mnogo, mnogo radošnih dñi.

Tistih teden pred Velikim Smarnem sem se podal peš iz Splita v Omški, odtam pa z ludjo v Makarsko, malo pristaniško mesto s prekrasno lego prav v podnožji skoraj navpljeno se dvigajoče Blokovo planine, tega največjega in najvišjega obrežnega pogorja Dalmacije. V razuljih par kilometrov od morja se ti povzne na 1762 m nad morsko gladino, ker tako visoka je njegova najvišja točka Sv. Juro.

Nekako ob enajstih je pristal parnik k bregu. Vročina je bila stralovita in na takojšnjem odhod na planino ni bilo niti misiliti. Zato sem si po kosilu ogledal mesto, v katerem stoji pred larvo cerkvijo krasen originalen spomenik ca. Andriji Kaštu Miošiću, hravu svetčeniku iranciškega reda, korabljičkom puškom, polnemu ugodna rangovora, narodnemu pisniku milovaniju, ki ga je postavil l. 1880. charan (hvaljen) naroda. Dalje stoji na tem zapisano:

Brist mu kolikva 1606. (kolibelj)
Dalmacija zavičaj,
Slovinstvo srdu domovina,
Zaostrog grob 1700.

V cerkvi je lepa slika »Jezus v tempolju med modrijanji«. Spodaj na pristanu je zelo zanimiv vodnjak, ki napaja s čisto, mrzlo vodo vse mesto.

Potem sem se kopal v morju. Ob treh popoldne pa sem šel na pot. Vročina je bila še vedno neznanost in zato sem se le s težavo ponikal kvíku naprej. Mudil se mi seveda tudi ni, ker sem že naprej sklenil povzpeti se le do studenca, ki izvira 636 metrov nad morjem in tam prenotil. Kaz je bil, vročina me je tako prevelza, da bi hitreje tudi ne mogel stopati, čeprav bi hotel. Pogostoma sem počival. Težavno pot mi je sladil vedno lepši in obnovejši razgled na morje in na bližnje otroke Hvar, Brač, Vis in Pelešane in veselje nad hitem podjemom, ko si bil s par korski takoj nekaj metrov višje.

Na parniku sem se seznanil z nekim težkim letoviščarjem, ki se je kar tudi, ko sem mu povedal, da grem na Blokovo. Iz Jelse na Livarju so večkrat občudovali tega velikana, ko je ves žarel v zahajajočem soncu in nikakor niso mogli verjeti, da bi bilo mogoče se povzpeti po takih strmljin na vrh. Tudi jaz sem malo dvomil, ko sem ga ogledoval s parnika. Zdaj pa stopam po široki jazini poti, ki se v lepih zelenih viljughom pomika k prelazu. Tu je storila Ulovčaka roka, da omogoči prenos lesa s planine na osiln. Lahko rečem, malokje v naših gorah imamo tako lepo planinsko pot.

Medpotoma so me srečevali Dalmatinici odrasli in otroci, ki so s težkimi butarji odrali drv na plečih in na glavi hitele po bližnjici v dolino. Stopali so po skalovju in kamenju tako lahko in brezskrbno, kakor mi po Selenburgovi ulici.

Se pred solinškim zahodom sem bil pri studencu, ki pa v tej vročini in suhi ni imel vode niti za en kozarec. Mogode da se je nabere čez noč doči, pa jo ljudje zavrti in zopet izgine. Pri studencu nisem prenočeval, temveč sem šel še vlaže k sunčnemu divju hruški in si izbral tamkaj kolikor mogode gladko in ravno skalo in legel nanjo.

Modtem pa je solnce osntran Splita utonilo v morju in znodečlo se je. Spodaj v Makarski so pričigali luči in svetliniki po otokih in rtičih so začeli metati na morje raznobarbne snope žarkov v pozirav in v svariščo mimo hitekim ladjam. Na motnem nebnu so tušniam zaškrle zvezlice, ravno nad množi pa se je šopiril Veliki voz. Že dolgo ni deževalo. Le vsak večer so se pokazale nad gorami bogve odvod meglice, se zbirale, zgostile, drugo jutro pa zopet bogve kam odhlapela.

Z gore je začel pihati hladen veter v veliko tolazo zame, ki nisem niti kaj prijetljiv komarjev, katerih je v teh krajinah celo na planinah, posebno okoli stanovanj na tisoči. Zato sem tudi že naprej sklepal, da ne bom spal v koči, temveč na prostem, kjer je teh živilstva razmeroma veliko manj. No, pa so že od nekd priplasali in mi potem vso nob godil na učesa, da nisem skoraj nič spal. Le kadar je postal veter močnejši, sem imel vsaj od vetrne strani mir pred njenim.

Okoli polnoči nekako je počilgori na prelazu puskil streli in potem eden spodaj nad mestom. Drugade je bilo vse tisto, le veter je šumel zdaj lažje, zdaj močnejši. Skal je trda in roka ali nogi na njih prav rada zaspeli. Zato se prevračam z boka na hok. Tako gledam enkrat v goro, enkrat na morje. In tedaj opazim, kako se na morju, najbrž na kakšni ladji zasveti luč, ki se v kolobarju dvakrat, trikrat zavrti in zopet izgine. Kot v odgovor na to pa se zasveti med skalovjem, malo bolj v strani od mesta enaka luč in orloški dvakrat, trikrat enaki kolobar. Drugače je vse tisto.

Kaj je to, premišljujem? Najbrž so tihotapci Bog z njimi: težki in grenak je njihov kruh. Če se jim posreči sestiti oni in njihove žene in otroci, če ne, adijo svoboda!

Se predno ozari jutranje solnce otroke tam spodaj in zbuli zaspano gospodo, dolgočasne letoviščarje k življenju, žo korakam čil in zdrav proti prelazu. Ko prideš na vrh postojim in se ozrem poslednjem na krasno mestece tam spodaj, na temnomodro morje okoli njega in na sivoročne otoke v daljavi, potem se obrnem in stopam po ozki stezici na ravnost proti kočam Renove staje. Ko zaukam, mi prideš nasproti dve planinci. Povesta mi, da so me že včeraj dolgo v noč pričakovali, ker so me s prelaza videle, ko sem lezel kvíku. Ko pa smo prišli v koči, sta mi živreli kozje mleka. Potem smo se dolgo pogovarjali o življenju tu gori, kamor stopi tako redkodaj tujčeva noge.

Planina Blokovo je velika, široka pla-

nina, polna ogromnih okroglih vdolbin, podobnih velikanskim likom, pokrit deloma z gozdovi stoltnih smrek in bukev, deloma z redkim grmčevjem in travo sred skalovja in kamenja. V par kotanjah poleg Renove staje so se opazili gosto zelenje krompirjevaste ne, ki tu prav dobro rabi.

Ceš kaki dve ura sem se napolil dalje. Pastirji Dunči in Pavc, krašni Dalmatinčki iz sela Makara nad Makarsko sta me spremljali več kot ure daleč. Med potom sta mi natrgali raznih planinskih zdravilnih rož, kadujo za pljuča, ivice za prsa, rdečega korenca srčenjaka, tudi za zdravje in še drugih. V senci krasnih smrek smo počivali in tedaj je Danica zkritičala in prišla je z vrha druga, starejša žena z dečkom, ki sta tam pasla ovce in prinesla sta mi iz vetrovne Čiste snega in ledu za živo na pot. Naspoluti sem s slegom steklenico, led pa sem nataknil na palico in ga po poti dašč v dolino skral. Od tu so se one poslovile, jaz sem jo pa mahnil po veliko slabši, včasih komaj zametni steklci proti severu mimo kapelice Sv. Jure (1762 m) in od tam po čereh in doliničah vedno nižje in nižje skozi čisto zapuščene divjeromantične soteske proti Zagovodu.

In ob prvi večerni zarji sem bil že zopet osntran planine na državni cesti in v vasi Mučič, kjer sem spal pri kmetu tu enakega imena.

Ob dveh ponoči pa sem vstal in se napolil po cesti v Zadvorje in k slovenskemu slapu reke Cetinje, ki Veliki Gubavici. Toda o tem drugič.

Claška

Kratek klavir

dobro zadržanje, se posent predra. — Kje, pove uprava „Jutra“. 2513

M. Terzan,

strojna izdelovanja pletenja, »n. Petrovčič pri Celju,« vetrinova stola zaloge vaščarskih pletenj. Prostora pletenje po narodnični izdelki tudi podpletjenje starib nogavic. 699/2

Mali oglasi

Stanovanja

Mesečno sobo

Izjemno pri boljši rednosti, po možnosti s poseljnim vrednostim Ponudba na upravo „Jutra“ pod „J. marec“. 3454

Mlad podjetnik

(tovarna), zeli mizana s poseljeno, katera posuje vrčne premestitve v svrbo raziskovanja tovarev. — Samo ponudbe ponudbe s sliko na upravo „Jutra“ pod „V. skupnosti je moč“. 2451

Jana Romea!

Dvignite piano! 3501

Lepo sobo

s električno razsvetljavo v bližini opere, oddan in 1. marca vred samo boljšemu gospodu, ozroma gospodinu. Ponudba na upravo „Jutra“ pod „450“. 3502

Malta soba

v sredini mesta z električno razsvetljavo, sa oddajo v hranu vred samo solidnemu stanovanju gospodinu. Vrata pod „Gospodki ulici 10, I. nadst. 3500“. 3500

Sobo

s posebnim vhodom za triurno dnevno vporato v planinske svrbe, se lže v sredini mesta. — Ponudba pod „Soba tri ure“ na upravo „Jutra“. 3603

Sobe

zelo in pletenem obesem z dobro prekrite, 180 štev. v sredini mesta, od 1. marca v celoti zasvetljeno. — Ponudba s načinom pod „Objetovnarska zunanja prijetnost“ na podružniku Jutra v Mariboru. 3530

Znana žell

industrijalet v posestnik z gospodinom, ki bi imela nekaj kapitala, kateri bi se porabil za povečanje obraza, v svrbo življenja. Prednost imajo naučikalne. Starost do 25 let. — Ponudba na upravo „Jutra“ pod „Tajnost“. 3575

Ženitna ponudba.

Gospodinje, s premodnjem v starosti 45 let, se želi seznamiti z gospodinom tale starosti. — Nesne ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Bodobom 150“. 3543

Opremljena soba

uporabo kuhinje in če može uporabo klavirja, se 180 v Ljubljani na mater in biter proti dobermu placu. — Naslov pove upravo „Jutra“. 2800

Opremljena soba

z električno razsvetljivo in hranu v sredini mesta, se odvija v sredini mesta, začenši s 28. februarja, za prvo mesecno gospodinu. Naslov pove upravo „Jutra“. 3555

Dijaka

se sprejetja na hranu in stanovanje. Naslov pove upravo „Jutra“. 3580

Prazno sobo

z posebnim vhodom, 180 štev. v sredini mesta, ki je vse od odprtja, 1. marcem t. l. v sredini mesta, v prvi vrsti Aleksandrovske ulici. Naslov preim. ponudbi v podružniku Jutra v Mariboru. 3225

Opremljena soba

z električno razsvetljivo in hranu v sredini mesta, se odvija v sredini mesta, začenši s 28. februarja, za prvo mesecno gospodinu. Naslov pove upravo „Jutra“. 3555

Skladišče in pisarna

se odda v sredini mesta blizu južnega kolodvora. Skladišče je primerno za trgovino z moko ali za kak drug finančni predmet, raven netujnemu ali skupljivim stvari. — Ponudba pod klubo „Lepa prilika“ na upravo „Jutra“. 2546

Hipotekarna banka jugoslovanskih branilnic v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejemna vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Daje vsakovrstne kredite in produme.

254

Lepo levšte

na Gorjancem. Oddam lov v Storžicah in bližini Tolminca vrba (divje koz, srnjaci, roki in mali netelini). Lovski kodek na razpolago. Reflektora se pri oddaji le na prave love, ki bi tudi gojili hor. Edvard Dolenc, Kranj. 3409

Novo jedilno oređje

zamenjam za dobro zadržanje otročji vozilček. Naslov pove uprava „Jutra“. 3553

Maskaradne oblike

za dame ponudim. Naprodaj imam lep maski inkjet s temovnikom. J. Kvas, Miklavževa cesta 5. 3577

Najdeno je

kje se dobri najcenejši in najboljši pleteni vreh vrt, kot nogavice, čeli, jumperji itd. Vsi izdelki so prvovalni in cene konkurenčne. — Za vsa naročila se priporoča tvrdka A. Pogačnik, Ljubljana, Vojvoda Mišiča cesta 21-II. 688

Prva slov. zidarška zadruga v Ljubljani

register zadruga = omejeno zavez

Plejarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

Tehničko vodstvo = načrtno-vztoriziranim gradbenim inženjerjem.

Projektura in izvršenje vse v stavbeni inženjerstvo stroko spadajoča dva.

Delo solidno!

Cene konkurenčne

Hipotekarna banka jugoslovanskih branilnic v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejemna vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Daje vsakovrstne kredite in produme.

254

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije

je izšel

Levi de la Cicerone

Nekaj metrov od njega se morje izpeni: dve tipalki se pojavit, udarita po vodi in izgineta.

Zmanj je ves trud: Martin in trije mornarji, ki so prihitali k krovu podmornice, bodo brezuspešno z nožem in sekiro v rokah in med zobmi v penek morju.

Polip in miss Ellen sta brez sledu izginila v nedosegljive morske globine.

Raymond de Ciserat je preveč dobro poznal morje in njegove prebivalce, da bi ohranil le najmanjše upanje, načrtovano triplu deklitino, kaj šele rezili jih življenje.

Znano mu je bilo, da se dobro med kafelopodi ali polipi živali ogretono velikosti, vse pa so neustoličivo požreli; njih gobec, ki nalikuje papagajevemu kljunu, prerizne človeške ude kakor brtev žveplenek ... Koliko opisovalcev morja je že omenilo, da je že Aristotel poznal sijo — neke vrste polipa —, dolgo pot komolec ali po naše tri metre dojet centimetrov; tržaški in montpellierški muzeji hranita okostja polipov, velikih dva metra, naši ribiči so naleteli že pogosto na en meter osemdeset centimetrov dolge polipe; in naravoslovec ... ovedejo, da imajo nekatere vrste polippov, velikih dva metra, do dojet metrov dolge tri palke. Kdor pride tem živalim preblizu, je seveda brez vsake nade izgubljen.

Ponušča tak velikosti je bilo telo miss Ellen le majhen plen! ...

Kljub temu, da je Raymond vedel, da je ves trud in vse iskanje brezuspešno, se vendar pogrešno s podmornico na enem kraju, kjer je izginil polip.

Mornarji si nadenejo skafandre in oboroženi z velikimi kuhiškimi noži, začno preiskovati v morju ... Uramine ... Seveda se vrnejo brez uspeha; ni pollpa ni miss Ellen ni bilo nikjer.

V svoji sobi na Lampasu pa plaka Irene in ihle stiska k sebi malega Henrika, ki je od silnega strahu še vedno ves prepaden. Mattol in Raymond ji privozovata in jo skušata pomiriti, a ona je, kakor da jih ne vidli in ne sliši:

Vedno in vedno se li pojavlja misel,

da ne more ubežati Luciferju, in če se

mu prostovoljno ne podvrže, da pogubi

vse, ki so ji mili in dragi.

VII.

Prvi poizkus s teledynamonom

Končno se zdi, da se je Irena pomirila. Na njen klic prihiti Lili, njena sestrica, ki ji izroči malega Henrika. Prilanta, ki se je med tem pomalem tudi pomiril in ji na rokah zaspal.

«Raymond!» pokliče svojega moža, egorza me spreletava! ... Misliš sem, da mi je zblazneti ob strašnem prizoru ... Zdaj me lahko ostaviš. Pomiči sem se.»

Irena se je že popolnoma seznanila

z življenjem, ki je teklo na podmornici, in tako je vedela, da ima zdaj Raymond slušno v poveljniškem stopiču. Kapitan pričakuje torej svojo ženo Mattolovi pažnji, in se poda na svoje mesto. Žalost mu stiska srce nad strašno Ellenino smrtno, glede Irene pa je popolnoma brez skrbi, kajti še od daleč mu ni prišlo na misel, da je strašni invitator zapet pričel s svojim odvratnim mučenjem.

«Mogoče vam bo bolje delo,» meni Mattol, ko Ciserat odide, napram Ireni, «če malo zaspite, Irena!»

A ona mu zamahne z roko, naj molči, in pozorno prisluhne. Ko se odmev moževih korakov razgubi in je v celotno izključeno, da bi Raymond mogel čuti le besedico tega, kar se bo zdaj govorilo v njeni kabini, se mlada žena popolnoma izpremeni.

VzvRNA se v naslanjanju, v katerem je sedela, in njen obraz zagori od divje energije. In s trdnim glasom pravi Mattol:

«Louis, sedite! Moram vam govoriti. Hočem vam vse povedati, da boste znali potem, ko jaz izginem, tolažiti mojega moža pred obupom in blaznostjo.»

Mattol ne razume.

«Kadar boste izginili?» zajecja, Irena, kaj pomenijo vaše besede? ...»

«Louis, ohranite bladno kri!»

Ukazovalen je njen glas. — Mladi doktor poskuša od začetnika, namršči obriv in se zazre v Irenin obraz, ki je zdaj nakrat tako trd in pol energije,

da ga skoraj ne spozna.

«Bladno kri?» odvrne Mattol čez puhipov molka. «Zdaj sem bladnokrvna.»

In z mehkejšim glasom dodá, s sodeljem v očeh:

«Irena, poslušam vas.»

Še vedno divje odločna govori ne-srečnica dalje:

«Ali vam je Sainclair na Bermudih govoril o pismu, ki mi ga je nekdo skrivaj izročil v Havru, o pismu, na katerem je bil podpisani Lucifer?»

«DA! Da ga ubogam! Ne morem trgom, kajti črna slutnja mu je začela vstajati iz dna morja.»

«Ste ga čitali?»

«Ne. Sainclair mi je povedal njego-vso vsebino.»

«In kaj ste si takrat mislili?» vpraša Irene in upre svoje blešččeče oči v Mattola, kakor da mu boče prodreti v dušo.

A mladi mož ni niti mislil, da bi ne govoril resnice. In zato hitro odgovori:

«Misli sem si, da bo Nyctalope pred 10. junijem premagal Luciferja.»

«In teh misli ste še dane?»

«Se vedno, in še toliko bolj, ker je veliki uspeh Nyctalope na Bermudih dovoljno jamstvo, ki ...»

«Ki pa ne drži?» odseka kratko Irene.

«He! Kaj pravite?» se vzneši Mattol. Njegova črna slutnja se rapidno veča.

«Da ne drži! Zmaga Nyctalope na Bermudih je muha enodnevničica. Ni vse smo izgubljeni, če jaz ne ubogam Luciferja ... On je in ostane močnejši kakor njegov nasprotnik Nyctalope.»

Njena divja energija se je polagoma razpršila in glas ji je postal bolesen in otožen. Solze se ji zasvetijo na trepalnicah. On pa jo prime za roke in

ukazuječe in proseče hkrati dě:

«Nikar, Irena, nikar ne govorite te gal ... Saj imamo dokaze, da je Lucifer že premagan, trdne dokaze ...»

«Kako dokaze? ...»

«No, da vas ne muči že ...»

«Ah, ah, vi torej mislite ...»

Nesrečnica mu iztrga roke in njen glas postane zopet trd in odločen:

«Lucifer je okrog nas! Dá, okrog nas! ... Poslušajte torej, Louis! ... Smrt miss Ellen ... ni bila slučajna, kakor morda mislite ... Ellen ni padla v morje. Ona je sama šla v vodo, Lucifer jo je pognal ...»

«Irena!»

«Poslušajte me, Louis! ... Lucifer je govoril z menoj tam dol, na kledi. Ponovil mi je ono pismo ... Znova me je pozval, naj izbiram. In da mi do kaže svojo strašno moč, je hipnotiziral miss Ellen, da je moralta kri v morje pred mojimi očmi, da se je vrgla v strašni objem volina ... Vi mi ne varujete? ... Vi mislite, da mi je bolest zmedla razum? ... Ne, ne, Louis, strašno se motite. Moj razum je blister, kakor še nikoli, in odločena sem ...»

«Odločeni za kaj?» zajecja s simhom Mattola, ki si ne upa ni verjeti ne dvomiti.

«Da ga ubogam!»

«Irena!»

«Dá! Da ga ubogam! Ne morem trpeti, da bi Lucifer mučil in trpičil ona, ki jih ljubim; nočem, da bi tišči, ki me ljubijo, v strašnih mukah zrli na moje trpljenje, ki se mu itak ne morem izogniti ...»

«Irena!»

(Dalje prihodnjih)

Pisalne stroje

nove in rabljene, najcenejše pri

L. BARAGA, LJUBLJANA, Št. 61.

Trboveljski premog in drva

dohvalja

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Telefon 220.

V najem

se odda: hiša, svinjak, dva sadna vrti, dve gredi in dve veliki njivi v bližini hiše. Hiša obstoji iz dveh prostornih sob, veža, kuhinja, kleti, bleva za štiri glave živine, podstrelja in hodnika, je pripravna za vsako trgovino ali obrt, leži nasproti župne cerkve, na prometnem kraju na Dolenjskem, tri četrte ure od Novega mesta. Pojasnila daje notarska pisarna v Tržiču.

16. Artillerijski polk v vojašnici kralja Aleksandra (Dunajska cesta), ima na prodaj do

15.000 kg krompirja in 3.000 kg čebule

lastnega pridelka. — Prodaja se bode vršila licitacijskim potom, na dan 26. februarja t. l. v polkovni pisarni točno ob 11. uri. 703-a

Provizijskega
potnika

Osrednja vinarska zadruga za Jugoslavijo, r. z. z. o. z. v Ljubljani. Ponudite mi se naslovijo na to zadrugo, Kongresni trg št. 2.

Obenem priporocamo svoja vina gg. govtiščem in zasebnikom ter zagotavljamo najboljšo in najcenejšo posredbo.

Vinogradniki, ki bi hoteli postati člani zadruge, naj prijavijo svoj naslov pismeno. Vleč znača 25 Din, pristopnišča 5 Din. 698/a

Velika zaloga vsega elektrotehničnega materijala

motorjev

svetilnih teles

gradnje

elektrarn

inštalacije

Elektrotehnično podjetje

Leop. Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Težke delaške in vozne konje

stiri- do šeststetno

dobavlja vedno po najcenejših cenah

Julio Hoffmann
ČAKOVEC (Jugoslavija)
Telefon št. 31

Proda se hišo z dobro vpeljano

trgovino z železnino

ozir. se odstopi polovični delež obolelega družnika. Ponudbe sprejema „Upravnštvo Jutra“ pod „Lukrativno veleprodajstvo 1924“.

603

Polovica trgovske hiše

v sredini Ljubljane

primerna za zavarovalnico, elekrotehnično ali slično veleprodajstvo

naprodaj.

Pojasnila daje upravnštvo „Jutra“.

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „JUTRO“!

— — — — —

Slavenska banka d. d.

ZAGREB

PODRUŽNICA: LJUBLJANA

Delniška glavnica Din 50.000.000.—

in rezerve preko Din 12.000.000.—

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celle, Dubrovnik, Cornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osljek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice.

AGENCIJE:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJI:

Slovenska banka, Ljubljana,
Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

6/3/1

10 odstotkov popusta

v manufakturai trgovini

Jos. Bedrač, Aleksandrova cesta

6. dunajski mednarodni velesejem

9. do 15. marca 1924

Povoljna nakupna prilika za vse stroke